

Sygn. akt III CNP 44/10

POSTANOWIENIE

Dnia 19 listopada 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z urzędu

przy uczestnictwie Fabryki Mydła C. Ś. sp. z o.o.

w K.

o rozwiązanie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 19 listopada 2010 r.,

na skutek skargi uczestniczki Krystyny S.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego

postanowienia Sądu Okręgowego

z dnia 11 lipca 2008 r.,

odrzuca skargę.

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy postanowieniem z 29 września 2006 r. rozwiązał spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością – Fabrykę Mydła C. Ś. Krystyna S. wniosła apelację od powyższego postanowienia wraz z wnioskiem o dopuszczenie jej do udziału w sprawie w charakterze uczestniczki, argumentując, iż jest współniczką tejże spółki. Sąd Rejonowy postanowieniem z 31 października 2006 r. odmówił dopuszczenia do udziału w sprawie i w konsekwencji odrzucił apelację Krystyny S., z kolei Sąd Okręgowy postanowieniem z 11 lipca 2008 r. oddalił zażalenie Krystyny S. na postanowienie Sądu Rejonowego z 31 października 2006 r.

Krystyna S. wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem postanowienia Sądu Okręgowego. Zaskarżając je w całości wskazała, że jest ono niezgodne z art. 510 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Według art. 425⁵ § 1 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku powinna zawierać oznaczenie wyroku, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest on zaskarżony w całości lub w części, przytoczenie jej podstaw oraz ich uzasadnienie, wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy, wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, a ponadto – gdy skargę wniesiono stosując art. 424¹ § 2 k.p.c. – że występuje wyjątkowy wypadek uzasadniający wniesienie skargi, oraz wniosek o stwierdzenie niezgodności wyroku z prawem.

Wymienione wymagania skargi mają charakter konstrukcyjny i powinny być spełnione kumulatywnie. To oznacza, że skarga niespełniająca któregokolwiek z nich jest dotknięta tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków i podlega odrzuceniu, bez wzywania do ich usunięcia (por. postanowienie SN z 12 czerwca 2006 r., I CNP 21/06, nie publ., postanowienie SN z 27 lipca 2006 r., III CNP 34/06, nie publ., postanowienia SN z 17 stycznia 2007 r. I CNP 76/06, nie publ.).

Skarżący czyniąc zadość obowiązkowi wykazania, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe powinien odnieść się do konkretnych środków prawnych, nie zaś bliżej nieokreślonych i przeprowadzić stosowny wywód, z którego wynikało by, że konkretny środek nie jest dopuszczalny albo, że z innych względów nie mógł by odnieść skutku. Należy przy tym podkreślić, że artykuł 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. wyraźnie wskazuje, że okoliczność ta ma zostać przez skarżącego „wykazana”. Nie wystarczy zatem samo twierdzenie skarżącego nie poparte w tym zakresie stosowną argumentacją i przytoczeniem właściwych przepisów prawnych (por. post. SN z 17 sierpnia 2005 r., I CNP 5/05, OSNC 2006, nr 1, poz. 17; post. SN z 22 listopada 2006 r., V CNP 140/06, nie publ.; post. SN z 30 stycznia 2008 r., V CNP 199/07, nie publ.).

We wniesionej skardze skarżąca nie wykazała, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Nie powołała, w tym zakresie, żadnej argumentacji prawnej ograniczając się do gołosłownego stwierdzenia, że zaskarżone orzeczenie jest orzeczeniem ostatecznym i nie podlegającym zaskarżeniu w drodze przewidzianych w procedurze cywilnej środków odwoławczych. Skarżąca nie wyjaśniła, o jakie środki odwoławcze w tym wypadku chodzi, a nadto pominęła, znane procedurze cywilnej, inne środki prawne, w tym nadzwyczajne środki zaskarżenia przysługujące od prawomocnych orzeczeń. Brak wykazania tej przesłanki powoduje to, że skarga dotknięta jest tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym i podlega odrzuceniu, bez wzywania do jego usunięcia – art. 424⁸ § 1 k.p.c. (por. post. SN z 12 czerwca 2006 r., I CNP 21/06, nie publ., post. SN z 27 lipca 2006 r., III CNP 34/06, nie publ., post. SN z 17 stycznia 2007 r. I CNP 76/06, nie publ.).

Ustawodawca, o czym już była mowa, na wnoszącego skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nałożył nadto obowiązek uprawdopodobnienia, że wydanie zaskarżonego orzeczenia spowodowało wyrządzenie szkody (art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.). Należy jednak zważyć, że uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody poza tym, że stanowi element konstrukcyjny przedmiotowej skargi, którego brak jest nienaprawialny i skutkuje jej odrzuceniem *ad limine* przez Sąd Najwyższy (art. 424⁸ § 1 k.p.c.) pełni również

funkcję przesłanki jej dopuszczalności. Artykuł 424¹ § 1 i 2 k.p.c. (art. 519² § 1 i 2 k.p.c.) stanowi bowiem, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje od prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji, a wyjątkowo od prawomocnego orzeczenia sądu pierwszej instancji, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda. Zatem jeżeli stronie nie została wyrządzona szkoda przedmiotowa skarga nie przysługuje.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, (OSNC 2006, Nr 7-8, poz. 141) trafnie wskazał, że uprawdopodobnienie może być rozpatrywane w dwóch aspektach, tj. w aspekcie celu, którym jest wyrobienie przekonania organu decyzyjnego o istnieniu takiego stanu, oraz w aspekcie środków usprawiedliwiających to przekonanie. Sąd Najwyższy w powołanym orzeczeniu wyjaśnił następnie, że ustawa nie ogranicza skarżącego w doborze środków, ale ze względu na to, że ich weryfikacja w tej fazie postępowania nie jest oparta na postępowaniu dowodowym, skarżący może poprzestać na przytoczeniu twierdzeń odwołujących się do skonkretyzowanych okoliczności, które wydają się prawdziwe, gdyż znajdują potwierdzenie w materiałach dołączonych do skargi lub znajdujących się w sprawie zakończonej i przekonują o istnieniu faktów prowadzących do wniosku o powstaniu wskutek wydania orzeczenia uszczerbku majątkowego. Istotne znaczenie ma również konstatacja, że uprawdopodobnienie nie jest poddane ścisłym regułom dowodzenia, natomiast musi zachować walor wiarygodności w świetle reguł logiki i doświadczenia życiowego oraz, że konieczne jest wskazanie czasu wyrządzenia szkody, jej postaci oraz związku przyczynowego między wystąpieniem uszczerbku a wydaniem orzeczenia. Należy podkreślić, że chodzi w tym wypadku o normalny, adekwatny związek przyczynowy unormowany w art. 361 § 1 k.c., zaś brak takiego związku przyczynowego wyklucza stwierdzenie, że szkoda została stronie wyrządzona przez wydanie orzeczenia, co czyni skargę niedopuszczalną (zob. postanowienie SN z 27 kwietnia 2007 r., I CNP 20/07, (nie publ.).

We wniesionej skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego z 11 lipca 2008 r., skarżąca nie uprawdopodobniła faktu wyrządzenia szkody przez wydanie zaskarżonego orzeczenia. Przede wszystkim należy wskazać, że z uzasadnienia skargi

jednoznacznie wynika, że powstanie szkody wiąże ona w istocie z faktem wydania innego orzeczenia niż to, które zostało zaskarżone niniejszą skargą, tj. z postanowieniem Sądu Rejonowego z 29 września 2006 r., którym orzeczono rozwiązanie Fabryki Mydła C. Ś. Sp. z o.o. w K. To ostatnie orzeczenie miało charakter merytoryczny zatem mogło spowodować określone, negatywne skutki w sferze praw i obowiązków skarżącej. Skarżąca powstanie szkody wyraźnie upatruje w utracie, na skutek rozwiązania spółki, przysługującego jej udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, który w jej ocenie jest majątkowym prawem wspólnika, z którym wiążą się określone uprawnienia. Zdaniem skarżącej z przedmiotowym udziałem wiąże się prawo do partycypowania w majątku spółki realnie posiadanym lub istniejącym w postaci wierzytelności lub roszczenia, przy czym przedmiotowej spółce, z tytułu bezzasadnej nacjonalizacji majątku przedsiębiorstwa, przysługują roszczenia reprzywatyzacyjne do Skarbu Państwa.

Natomiast zaskarżone postanowienie o oddaleniu zażalenia na postanowienie Sądu Rejonowego, którym tenże Sąd odmówił dopuszczenia do udziału w sprawie i w rezultacie odrzucił apelację skarżącej ma charakter wyłącznie formalny, procesowy i nie pozostaje w związku przyczynowo-skutkowym z tak rozumianą przez skarżącą szkodą. Z punktu widzenia aktualnej sytuacji prawnej skarżącej, która została ukształtowana przez niekorzystne dla niej postanowienie Sądu Rejonowego z 29 września 2006 r., orzeczenie to niczego nie zmieniło. Zważyć bowiem należy, że w wypadku gdyby skarżąca nie wniosła zażalenia, a Sąd Okręgowy nie oddalił by tego zażalenia, to w świetle twierdzeń skarżącej szkoda i tak by powstała. Niewątpliwie przez wydanie zaskarżonego postanowienia niemożliwym stało się merytoryczne zweryfikowanie postanowienia o rozwiązaniu spółki. Niemożliwość ta nie może być jednak utożsamiana z faktem powstania szkody, którą skarżąca wyraźnie wiąże z faktem utraty udziału w spółce (zob. np. postanowienie SN z 27 stycznia 2006 r., III CNP 18/05, (OSNC 2006, nr 7-8, poz. 139); postanowienie SN z 27 kwietnia 2007 r., I CNP 20/07, (nie publ.); postanowienie SN z 27 lipca 2007 r., I BU 6/07, (OSNP 2008, nr 17-18, poz. 271); postanowienie SN z 27 lutego 2008 r., II BP 57/07, (nie publ.); postanowienie SN z 6 marca 2008 r., II BU 45/07, (nie publ.).

Należy też podnieść, że skarżąca nie uprawdopodobniła faktu powstania szkody, którą wiąże z utratą przysługującego jej udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, ograniczając się w tym zakresie do niczym nie popartych twierdzeń, w szczególności, że spółce służą roszczenia reprivatyzacyjne. Już na pierwszy "rzut oka" widać, że tak określona szkoda ma charakter hipotetyczny, warunkowy, bowiem uzależniona jest od tego, czy w istocie jakiegokolwiek roszczenia przysługują spółce i czy w przyszłości będą mogły zostać skutecznie zrealizowane, z kolei jeżeli chodzi o te ostatnie okoliczności to skarżąca nawet nie podjęła próby ich uprawdopodobnienia.

Na marginesie tylko należy podnieść, że wprawdzie skarga uczestniczki postępowania Krystyny S. w dacie jej wniesienia przysługiwała od zaskarżonego nią orzeczenia, to jednak w dniu 25 września 2010 r. wskutek wejścia w życie ustawy z dnia 22 lipca 2010 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 155, poz. 1037) zmienił się stan prawny w zakresie dotyczącym, zwłaszcza kwestii dopuszczalności skargi na niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia. Według art. 424¹ k.p.c. w nowym brzmieniu można żądać stwierdzenia niezgodności z prawem jedynie prawomocnego wyroku kończącego postępowanie w sprawie. Jeżeli chodzi o inne prawomocne orzeczenia – na które skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem nie przysługuje – odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie takiego orzeczenia niezgodnie prawem można, w myśl art. 424^{1b} k.p.c., domagać się bez uprzedniego stwierdzenia niezgodności orzeczenia z prawem w postępowaniu ze skargi.

W wymienionej ustawie nowelizującej Kodeks postępowania cywilnego brak przepisu nakazującego stosowanie dotychczasowych przepisów do skarg wniesionych przed zmianą stanu prawnego. Zatem, skoro nowelizacja nie zawiera przepisów przejściowych, to do wprowadzonych przez nią zmian w przepisach proceduralnych należy stosować ogólną zasadę, wedle której nowe przepisy stosuje się od chwili ich wejścia w życie także do zaskarżania orzeczeń wydanych wcześniej oraz do wszczętych już postępowań. W konsekwencji również z tego względu skarga nie mogła zostać rozpoznana (zob. postanowienia SN z 21 października 2010 r., I CNP 19/10, nie publ; z 27 października 2010 r., IV CNP

61/10, nie publ; z 9 listopada 2010 r., IV CNP 59/10, nie publ; z 9 listopada 2010 r., IV CNP 60/10, nie publ; postanowienie z 22 listopada 2010 r., IV CNP 73/10, nie publ;).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 424⁸ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.